

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली - ११००५८

आचार्यः - प्रथमवर्षम् - तृतीयपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् -विषयः -
अध्येतुः नाम -पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम्
दिनाङ्कः

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः

आचार्यः - प्रथमवर्षम् - तृतीयपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः - परिभाषेन्दुशेखरः (100 अङ्काः)

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. कानि परिभाषारूपाणि परिभाषेन्दुशेखरे व्याख्यायन्ते?
2. “यथोद्देशम्” इत्यस्य कोऽर्थः?
3. “नानुबन्धकृतमसारूप्यम्” इति परिभाषायाः किं ज्ञापकम्?
4. कः निमित्ततया नाश्रीयते?
5. यदागमपरिभाषा कथमनित्या?
6. आवर्तित-“षष्ठी स्थानेयोगा” इति सूत्रस्य कोऽर्थः?
7. आन्तर्यं कतिविधम्? कानि च तानि?
8. “कृद्ग्रहणे गतिकारकपूर्वस्यापि ग्रहणम्” इति परिभाषायाः किं ज्ञापकम्?
9. “व्यपदेशिवदेकस्मिन्” इति परिभाषायां कः लौकिकन्यायः आश्रीयते?
10. “यस्मिन् विधिस्तदादावलग्रहणे” इति परिभाषा कीदृशी? कुत्र च दृश्यते?
11. नागेशमते कथं सकृद्गतिन्यायसङ्गतिः?
12. “परान्नित्यं बलवत्” इत्यत्र किं बीजम्?
13. “यस्य च लक्षणान्तरेण निमित्तं विहन्यते तदप्यनित्यम्” इति परिभाषायां कैयटेन कस्य लोकव्यवहारस्य आश्रयणं कृतम्?
14. किम् अन्तरङ्गम्?
15. “नाजानन्तर्ये बहिष्ट्वप्रक्लृप्तिः” इति परिभाषार्थः कः?
16. “येन नाप्राप्ते” इत्यस्य व्युत्पत्तिः प्रदर्शनीया।
17. “संख्याव्ययादेः” इत्यत्र डीबृग्रहणं चरितार्थं कथम्?
18. कुत्र बाध्यबाधकभावो नास्ति?
19. कुत्र वाऽसरूपविधिर्नास्ति?

20. “उभयनिर्देशो पञ्चमीनिर्देशो बलीयान्” इत्यत्र कथं व्यवस्था?
21. लिङ्गविशिष्टपरिभाषायाः किं ज्ञापकम्?
22. “नञ्विद्युक्तमन्यसदृशाधिकरणे तथा ह्यर्थगतिः” इति परिभाषायाः कोऽर्थः?
23. उपजीव्यविरोधन्यायमूला परिभाषा का?
24. “अदमुयङ्” इत्यादौ पूर्वस्यापि मुत्वापत्तिः, तत्कथं निवार्यते?
25. रथकाराधिकरणन्यायसिद्धोऽर्थः कः?

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः – 05 X 08 = 40

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. “उभयगतिरिह भवति” इति परिभाषा ग्रन्थदिशा व्याख्येया।
2. प्रसङ्गमुद्धृत्य अर्थवद्ग्रहणपरिभाषा प्रतिपादनीया।
3. “एकदेशविकृतमन्यवत्” इति परिभाषा लौकिकन्यायपुरस्सरं स्पष्टीकर्त्तव्या।
4. “विकरणेभ्यो नियमो बलीयान्” इति परिभाषा सप्रसङ्गं व्याख्येया।
5. “नाजानन्तर्ये बहिष्ट्वप्रक्लृप्तिः” इति इति परिभाषां स्पष्टयत।
6. “अकृतव्यूहाः पाणिनीयाः” इति परिभाषां व्याख्यात।
7. “अङ्गवृत्ते पुनर्वृत्तावविधिः” इति परिभाषा यथाग्रन्थं प्रतिपादनीया।
8. “नमस्करोति देवान्, नमस्यति देवान्” इत्यत्र चतुर्थी कथं न? सपरिभाषां प्रतिपादयत।

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ समाधेयौ

अङ्काः – 02 X 10 = 20

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. यदागमपरिभाषा सप्रसङ्गं व्याख्येया।
2. “असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे” इति परिभाषा प्रतिपादनीया।
3. येन नाप्राप्ते..... इति परिभाषां स्पष्टयत।
4. “अभेदकाः गुणाः” इति परिभाषा प्रतिपादयत।

